

Mattias Fagerholm

Land´s End, Härnösands Konsthall, till 11 feb.

Härom kvällen såg jag på TV ett program med en lista av de största hoten mot jorden och vår civilisation. Programmet gav minst sagt kalla kårar, från att jorden blir uppslukad av ett svart hål, som är av mikroskopisk risk, till ett globalt virusangrepp som är mycket troligare inom de närmaste hundra åren. Tidigare på dagen hade jag gått runt på Mattias Fagerholms utställning på Härnösands konsthall, formad som en mörk dystopisk framtidsfiktion som så att säga fick sin möjliga bekräftelse på kvällen.

Om jorden ska gå under så ska det ske med sång eller med estetiska förbehåll. Så kan man kanske se på Fagerholms teckningar och grafik, bilder som är gjorda med strama tyglar och teknisk briljans. Det handlar om arkitektoniskt futuristiska stadsmiljöer som likt Babels torn ekar tomt och skrämmande och är på väg att rasera över de knappt synliga människorna på marken. Det handlar om spökskepp med sönderslitna segel där folket samlas på stranden som inför ett skådespel, men där poeten ligger och sover i förgrunden och kanske drömmer om ett annat liv.

Olika naturskildringar ekar av undergång och alienation, med ruiner från avlägsna kulturer, med sotiga himlar och kalla månar över ensamt kringströvande hundar. Inte bara byggnader utan även växter förfaller och vissnar, samtidigt som de sträcker ut sina former mot världen likt stelrande motstånd. Hopknycklade kvistar eller om det är armeringsjärn skildras detaljerat och ömsint som om det är själva det noggranna iakttagandet som är den sista räddningsplankan.

För frågan är om det ändå finns ett hopp, en slags butter eller bitter framtidstro i Mattias Fagerholms bildvärld. Han var 2002 inbjuden av Polarforskningssekretariatet att följa med som konstnär till Antarktis. Där gestaltas i några verk berg och öar som vackra och majestätiska symboler för det ännu fria och oskuldsfulla, förstärkt av deras tyngd och kristallklara råhet. Samtidigt vet vi om att syd- och nordpolernas ismassor sakta men säkert hotas av den globala uppvärmningen.

Grafik och teckning byggs av linjer, rörelser av form som sträcker ut sig över papperet. Om innehållet och innebörden i Land´s End är melankolisk så är hantverket och den maniska detaljteckningen gjord i en förförisk känsla av tilltro och bejakelse av tingen, som kanske en estetisk motståndshandling. Medvetenheten om förgängelse och förfall kan vid betraktande av någonting vackert skapa en märklig blandning av ångest och förhöjd livskänsla, en kontakt med det s.k. sublimala. Jag ser ändå Fagerholms bilder som alltför lakoniskt knastertorra för romantiska utsvävningar. Det närmast fysiskt påtagliga uttrycket och konkretionen i hans utställning berättar i första hand om teckningens egenartade och suveräna möjligheter.

Text och foto: Jan K Persson
Volym 2012-01-20